

AUTORA IEVADVĀRDI IZDEVUMAM LATVIEŠU VALODĀ

Man ir bijusi tā laime būt Latvijā, apmeklējot Baltijas valstis neilgi pēc Padomju Savienības sabrukuma. Jūsu zeme ir brīnišķīga, un tai ir bagāta vēsture, tostarp arī saistībā ar kristietību.

Šo grāmatu es nerakstīju tādēļ, ka iepriekš Jēzus man būtu bijis pilnīgi svešs. Tieši pretēji, es daudz ko zināju par Jēzu – taču vairums no tā bija aplamības. Es izlēmu personīgi veikt izpēti, lai iepazītu Jēzu pats, un tās laikā atklāju, ka gadsimtu gaitā Baznīca ir ļoti daudz ko no Jēzus aizsegusi. Šī izpēte izvērtās aizraujošā un pārsteigumu pilnā piedzīvojumā.

Latvija daudzus gadus ir jutusies reliģijas apspiesta, savukārt ne tik tālā pagātnē apspiesta ir tikusi pati reliģija. Es ceru, ka arī jūs aizrautīgi vēlaties iepazīt Jēzu – ne to Jēzu, par kuru kaut kad esat ko dzirdējuši, bet to, kuru varat atklāt paši. No visas sirds vēlos, lai šī grāmata jūs pavada šajos meklējumos.

Filips Jensijs

SATURS

PIRMĀ DAĻA

KAS VIŅŠ BIJA

1. Jēzus, kas šķita iepazīts..... 9
2. Dzimšana: planēta sasniegta 27
3. Fons: ebreju saknes un augsne 49
4. Kārdināšana: izrāde tuksnesī 71
5. Raksturīgais: ko es būtu ievērojis?..... 89

OTRĀ DAĻA

KĀDĒĻ VIŅŠ NĀCA

6. Kalna svētības: laimīgi ir nelaimīgie 113
7. Vēsts: kaitinošais sprediķis..... 143
8. Misija: žēlastības revolūcija 165
9. Brīnumi: pārdabiskā momentuzņēmumi 185
10. Nāve: pēdējā nedēļa..... 211
11. Augšamcelšanās: neticamais rīts 237

TREŠĀ DAĻA

KO PALIEKOŠU VIŅŠ DEVIS

12. Debesbraukšana: skaidras, zilās debesis 257
13. Valstība: kvieši starp nezālēm 275
14. Pārmaiņas, ko Viņš ienes..... 295

Par autoru 320

Izmantoto avotu saraksts..... 321

1. NODAĻA

JĒZUS, KAS ŠĶITA IEPAZĪTS

Iedomāsimies, ka dzirdam daudzus runājam par kādu nepazīstamu cilvēku. Iedomāsimies, ka ir mulsinoši dzirdēt – vieni cilvēki ir izteikušies, ka viņš bija pārāk garš, bet citi –, ka pārāk īss. Daži iebilduši pret viņa korpulenci, citi žēlojušies par viņa kārnumu. Kādiem viņš šķitis pārāk tumsnējs, citiem – pārāk blonds. Viens izskaidrojums... varētu būt – viņš bijis ļoti dīvainā formā. Bet ir vēl arī otrs izskaidrojums. Viņš varētu būt vislabākajā formā... Vārdu sakot, var gadīties, ka šis neparastais īstenībā ir parastais, vismaz normālais – tieši viduspunkts.

G. K. Čestertons
(*G. K. Chesterton*)

1. NODAĻA

JĒZUS, KAS ŠĶITA IEPAZĪTS

Mana pirmā iepazīšanās ar Jēzu bija bērnībā, svētdienas skolā dziedot “Jēzus mani mīl”, pirms gulētiešanas lūgšanās vēršoties pie “Dārgā Kunga Jēzus” un skatoties, kā Bībeles stundu skolotāji pārvieto izgrieztas papīra figūras uz flanelogrāfa tāfeles. Man Jēzus asociējās ar limonādi, cukurotiem cepumiem un zelta zvaigznīšu uzlīmēm par uzcītību.

Īpaši atmiņā palicis viens attēls no svētdienas skolas. Tā bija eļļas glezna, kas bija piekāta pie betona sienas. Jēzum bija gari, viļņaini mati, kādu nebija nevienam vīrietim, ko es pazinu. Viņa seja bija kalsna un izskatīga, bet āda – zīdaina un piena balta. Viņš bija tērpies sarkanā tērpā, un mākslinieks bija pūlējies atainot gaismas spēli tā ielokos. Savās rokās Jēzus turēja mazu, dusošu jēriņu. Es sevi iztēlojos šī jēriņa vietā – neizsakāmi laimīgu.

Nesen es lasīju grāmatu, ko jau padzīvojušais Čārlzs Dikenss uzrakstīja, lai atainotu Jēzus dzīvi saviem bērniem. Tajā atklājas mīļas Viktorijas laika auklītes tēls, kas glauda zēnu un meiteņu galviņas un dod tādus padomus kā “Tagad, bērni, jums jābūt jaukiem pret savu māmiņu un tētiņu”. Acumirkli es atcerējos svētdienas skolas Jēzus tēlu, ar kuru uzaugu, – laipnu

un iedrošinošu, bez jebkādiem asumiem – tādu kā pirmstelevīzijas laika Misteru Rodžeru¹. Kā bērnam man tāds tēls sniedza mierinājumu.

Vēlāk, apmeklējot Bībeles koledžu, es iepazīnu citādu tēlu. Kādā tolaik populārā gleznojumā Jēzus bija atainots izstieptām rokām karājamies Dalī gleznām raksturīgā pozā pār Apvienoto Nāciju ēku Ņujorkā. Tas bija kosmiskais Kristus, caur kuru eksistē visas lietas, centrs, ap kuru griežas pasaule. Šis tēls stipri atšķīrās no jērus auklējošā gana manas bērnības atmiņās.

Taču studenti joprojām runāja par kosmisko Jēzu ar šokējošu intimitāti. Mācībspēki mūs mudināja attīstīt “personiskas attiecības ar Jēzu Kristu”, un kapelas dievkalpojumos mēs izdziedājām savu mīlestību pret viņu ļoti familiārā, stipru tuvību apliecinošā valodā. Kāda dziesma vēstīja par pastaigu kopā ar viņu dārzā, rasai vēl rotājoties rozēs. Studenti, liecinot par savu ticību, brīvi lietoja tādas frāzes kā “Tas Kungs man teica...”. Manis paša ticība tolaik iestrēga tādā kā skeptiskā atturībā. Es biju aizdomu, mulsuma un šaubu pārņemts.

Tagad, atskatoties pagātnē uz maniem gadiem Bībeles koledžā, es redzu, ka, par spīti visam lūgšanu personiskumam, Jēzus toreiz attālinājās no manis. Viņš kļuva par izpētes objektu. Es iekalu atmiņā trīsdesmit četru konkrētu evaņģēlijā minētu brīnumu sarakstu, bet nepamanīju neviena brīnuma ietekmi. Es iemācījos Kalna svētības², taču neievēroju faktu, ka neviens no mums – jo īpaši es – nespēja saskatīt jēgu šajos noslēpumainajos izteikumos, kur nu vēl dzīvot saskaņā ar tiem.

Nedaudz vēlāk, 20. gs. 60. gados (tie gan sasniedza mani tāpat kā vairumu Baznīcas piederīgo – vien 20. gadsimta

¹ Domāts *Fred McFeely Rogers* – ilggadējs kristīgas bērnu televīzijas pārraides vadītājs. (*Tulk. piez.*)

² Domāti Jēzus Kalna sprediķa svētības vārdi Mateja 5:3–11, latīniski saukti par *Beatitudines*. Kaut gan daži Svēto rakstu pētnieki mēdz nošķirt “Kalna sprediķi” Mateja evaņģēlijā no visai līdzīgā “Līdzenuma sprediķa” Lūkas evaņģēlija 7:17–49, šajā grāmatā pieturēsimies pie apzīmējumiem “Kalna sprediķis” un “Kalna svētības”. (*Tulk. piez.*)

70. gadu sākumā), it visam tika mests izaicinājums. Pēkšņi, it kā citplanētiešu atgādāti, uz skatuves parādījās “Jēzus ķēmi”¹ – šis jēdziens pats par sevi rāmajos 20. gs. 50. gados būtu oksimorons. Jēzus sekotāji vairs nebija tikai tīriņi vidusšķiras pārstāvji; daļa no tiem bija nekopti, nevīžīgi radikāļi. Atbrīvošanās teologi sāka uz plakātiem godināt Jēzu *troikā* ar Fidelu Kastro un Ķe Gevaru.

Es atskārtu, ka praktiski visos Jēzus portretējumos, ieskaitot manas svētdienas skolas Labo Ganu un manas Bībeles koledžas Apvienoto Nāciju Jēzu, viņš atainots ar ūsām un bārdu, taču Bībeles koledžā tās abas bija stingri aizliegtas. Radās jautājumi, kas nekad netika mani izbrīnījuši bērnībā. Piemēram, kā gan ļaužu pamācīšana būt jaukiem citam pret citu var novest cilvēku līdz krustā sišanai? Kāda gan valdība varētu sodīt ar nāvi Misteru Rodžeru vai Kapteini Ņenguru? Tomass Peins (*Thomas Paine*) ir teicis, ka reliģija nevar būt patiesi dievišķa, ja tajā ir kāda doktrīna, kas ievaino maza bērna jūtas. Vai krusts atbilstu šim kritērijam?

1971. gadā es pirmo reizi redzēju filmu “Mateja evaņģēlijs”, kuru uzņēmis itāļu režisors Pjērs Paolo Pazolīni (*Pier Paolo Pasolini*). Tās iznākšana bija kā klupšanas akmens ne tikai reliģiskajām organizācijām, kas uz ekrāna knapi atpazīna Jēzu, bet arī filmu industrijai, kas pazina Pazolīni kā atklātu homoseksuāli un marksistu. Pazolīni ironiski veltīja šo filmu pāvestam Jānim XXIII kā cilvēkam, kas netieši atbildīgs par tās tapšanu. Pāvesta vizītes Florencē izraisīta milzīga satiksmes sastrēguma apturēts, Pazolīni apmeties viesnīcas numurā, kur, garlaicības mākts, no naktsskapīša paņēmis Jaunās Derības kopiju un izlasījis Mateja evaņģēliju no sākuma līdz beigām. Šajās lappusēs atrastais viņu tā pārsteidza, ka viņš nolēma radīt filmu, nelietojot nekādu citu tekstu kā vien vārdus no Mateja evaņģēlija.

¹ *Jesus freaks.* (Tulk. piez.)

Pazolīni filma labi ataino to Jēzus jaunatklāšanu, kas norisinājās 20. gs. 60. gados. Dienvīdētālajā uzņemta mazbudžeta filma krita baltuma un putekļu pelēkās nokrāsās ataino kaut ko līdzīgu Palestīnas videi, kurā Jēzus dzīvoja. Farizeji valkā iespaidīgas galvassegas, bet Hēroda kareivji nedaudz atgādina fašistu melnkrēklus (*squadristi*). Mācekļi izskatās pēc vēl pavisam zaļiem, neveikliem rekrūšiem, bet pats Jēzus šķiet bezbailīgs, ar stingru skatienu un pārlicinošu enerģiju. Līdzības un citus izteikumus viņš garāmejojot izšauj aprautās frāzēs pār plecu, nemitīgi traucoties no vienas vietas uz nākamo.

Pazolīni filmas iespaidu var saprast tikai tas, kura jaunība tika aizvadīta tajos trauksmainajos gados. Toreiz tā spēja apkļusināt smiķnātāju pūļus kinoteātros. Studentu radikāļi apjauta, ka viņi nav pirmie, kuri sludina vēsti, kas ir kategoriski antimateriālistiska, antiliekulīga un iestājas par mieru un mīlestību.

Man pašam šī filma lika vēl vairāk pārvērtēt Jēzus tēlu. Ārēji Jēzus līdzinājās tiem, kuri tiktu izsviesti no Bībeles koledžas un atstumti vairumā draudžu. Starp saviem laikabiedriem viņš kaut kā ieguva vīna dzērāja un negauša reputāciju. Tie, kuriem bija vara – reliģiska vai politiska –, viņu uzlūkoja kā nemiera cēlāju un problēmu radītāju. Viņš runāja un rīkojās kā revolucionārs, nicinot slavu, ģimeni, īpašumu un citas tradicionālas panākumu mērauklas. Es nespēju noliegt faktu, ka vārdi Pazolīni filmā ir pilnībā ņemti no Mateja evaņģēlija, taču to paustā vēsts viennozīmīgi nesaskanēja ar manu iepriekšējo priekšstatu par Jēzu.

Apmēram tajā pašā laikā evaņģēliskās kalpošanas organizācijas *Young Life* darbinieks, vārdā Bils Milikens (*Bill Milliken*), kas bija nodibinājis komūnu pilsētas nomales nabadzīgajos kvartālos, uzrakstīja grāmatu *So Long, Sweet Jesus* (“Atā, jaukais Jēzu!”). Šīs grāmatas nosaukums izteica vārdos tās pārmaiņas, kas tobrīd norisinājās manī. Tajā laikā es strādāju par redaktoru žurnālā *Campus Life*, kas bija oficiālais kustības “Jaunatne Kristus” (*Youth for Christ*) izdevums. *Kas beigu beigās bija šis*

Kristus? – es prātoju. Kamēr rakstīju un rediģēju citu rakstīto, man blakus līdinājās mazs šaubu lietuvēns. Vai tu tiešām tam tici? Vai arī vienkārši “ieturi partijas līniju”, par ko tev maksā, lai tu ticētu? Vai tu esi pievienojies drošai, konservatīvai organizācijai – modernai to grupējumu versijai, kas jutās tik ļoti apdraudētas no Jēzus?

Es lielākoties izvairījos rakstīt par Jēzu tieši.

